

Területi Statisztika

Közzététel: 2020. január 17.

A tanulmány címe:

**A munkás-alkalmazotti népesség jövedelmi színvonala az egyes megyékben
(megjelent: 1962)**

Szerző:

Lengyel László

<https://doi.org/10.15196/TS600104>

Az alábbi feltételek érvényesek minden, a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) Területi Statisztika c. folyóiratában (a továbbiakban: Folyóirat) megjelenő tanulmányra. Felhasználó a tanulmány, vagy annak részei felhasználásával egyidejűleg tudomásul veszi a jelen dokumentumban foglalt felhasználási feltételeket, és azokat magára nézve kötelezőnek fogadja el. Tudomásul veszi, hogy a jelen feltételek megszegéséből eredő valamennyi kárért felelősséggel tartozik.

- 1) A jogszabályi tartalom kivételével a tanulmányok a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) szerint szerzői műnek minősülnek. A szerzői jog jogosultja a KSH.
- 2) A KSH földrajzi és időbeli korlátozás nélküli, nem kizárólagos, nem átdadható, térítésmentes felhasználási jogot biztosít a Felhasználó részére a tanulmány vonatkozásában.
- 3) A felhasználási jog keretében a Felhasználó jogosult a tanulmány:
 - a) oktatási és kutatási célú felhasználására (nyilvánosságra hozatalára és továbbítására a 4. pontban foglalt kivétellel) a Folyóirat és a szerző(k) feltüntetésével;
 - b) tartalmáról összefoglaló készítésére az írott és az elektronikus médiában a Folyóirat és a szerző(k) feltüntetésével;
 - c) részletének idézésére – az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven – a forrás, valamint az ott megjelölt szerző(k) megnevezésével.
- 4) A Felhasználó nem jogosult a tanulmány továbbértékesítésére, haszonszerzési célú felhasználására. Ez a korlátozás nem érinti a tanulmány felhasználásával előállított, de az Szt. szerint önálló szerzői műnek minősülő mű ilyen célú felhasználását.
- 5) A tanulmány átdolgozása, újra publikálása tilos.
- 6) A 3. a)–c.) pontban foglaltak alapján a Folyóiratot és a szerző(ke)t az alábbiak szerint kell feltüntetni:

„Forrás: Területi Statisztika c. folyóirat 60. évfolyam 1. számában megjelent, Lengyel László által írt, A munkás-alkalmazotti népesség jövedelmi színvonala az egyes megyékben (megjelent: 1962) c. tanulmány”

- 7) A Folyóiratban megjelenő tanulmányok kutatói véleményeket tükröznek, amelyek nem esnek szükségképpen egybe a KSH, vagy a szerzők által képviselt intézmények hivatalos álláspontjával.

A munkás-alkalmazotti népesség jövedelmi színvonala az egyes megyékben

The income level of working-class employees in each county

Lengyel, László

Megyei és városi statisztikai
értesítő 12. évfolyam (1962)
2. szám 53–60. oldal

Kulcsszavak:

munkás-alkalmazott népesség,
jövedelem, háztartások, társadalmi-gazdasági csoportok,
településtípus

Keywords:

worker-employed population,
income, households, socio-economic groups, type of
settlement

A tanulmány a munkás-alkalmazotti jövedelmekre vonatkozó 1959. évi – Budapesten, 42 vidéki városban és 143 községben végrehajtott, összesen 18 577 háztartást felölelő – adatfelvétel eredményeit megyei bontásban ismerteti: a munkás-alkalmazotti háztartások összes jövedelmének döntő része, egy háztartásra számítva évi 26 832 forint (81,8%), munkaviszonyból származott. A szociális jellegű és a társadalombiztosításból származó bevételek együttes évi átlagos összege, illetve a háztáji gazdaságokból származó évi jövedelmek egy háztartásra jutó átlagos összege meghaladta a 2000 forintot (7,3, illetőleg 6,6%). Az egyéb jövedelmek összege átlagosan évi 1404 forint (4,3%) volt.

Unchanged reproduction of a study published on pages 53–60 of issue 2 in the twelfth volume of our journal.

The study presents the results of the Labour Force Survey of 1959 in Budapest, 42 rural towns and 143 villages, covering a total of 18,577 households, broken down by county: the majority (81.8%) of the total income of working-class households (HUF 26,832 per year per household) came from employment. The combined average annual amount of income from social security and social insurance and the average annual income per household from backyard farms were more than HUF 2000 (7.3% and 6.6%, respectively). The average amount of other incomes was HUF 1404 (4.3%) per year.

A munkás-alkalmazotti népesség jövedelem szerinti rétegződésére vonatkozó adatfelvétel¹ előzetes, országos eredményei már jó ideje nyilvánosságra kerültek. Ezek szerint a munkás-alkalmazotti háztartásokban az egy háztartásra jutó átlagos jövedelem 1959-ben kerekén 32 800 forint, az egy főre jutó évi jövedelem pedig 9936 forint volt, ami 828 forintos egy főre jutó havi átlagnak felel meg.

A munkás-alkalmazotti háztartások összes jövedelmének döntő része, egy háztartásra számítva évi 26 832 forint (81,8%), munkaviszonyból származott. A szociális jellegű és a társadalombiztosításból származó bevételek együttes évi átlagos összege, éppúgy, mint a háztáji gazdaságokból származó évi jövedelmek egy háztartásra jutó átlagos összege, meghaladta a 2000 forintot (7,3, illetve 6,6%). Az egyéb jövedelmek összege átlagosan évi 1404 forint (4,3%) volt.

1. táblázat

A megfigyelt munkás-alkalmazotti háztartások 1959. évi jövedelme

Income in observed working-class households in 1959

Jövedelem	Az egy háztartásra jutó		Az egy főre jutó		Jövedelmek megoszlása %-ban
	évi	havi	évi	havi	
	jövedelem, forint				
Munkaviszonyból származó	26 832	2 236	8 136	678	81,8
Nyugdíj, táppénz, családi pótlék	2 400	200	732	61	7,3
Háztáji gazdaságból származó	2 148	179	648	54	6,6
Egyéb	1 404	117	420	35	4,3
Összesen	32 784	2 732	9 936	828	100,0

¹ A Központi Statisztikai Hivatal a munkás-alkalmazotti jövedelem megfigyelésére szervezett adatfelvétel során az ország egész területén – Budapesten, 42 vidéki városban és 143 községben – 18 577 háztartás adatait gyűjtötte össze, és dolgozta fel. Megfigyelésre került tehát az összes munkás- és alkalmazotti háztartások mintegy másfél százaléka. A háztartások kiválasztása – többszörösen rétegzett és lépcsőzött mintafelvétellel – az 1960. január 1-jei népszámlálás anyagából történt, teljesen véletlenszerűen. Ez a kiválasztási módszer a lehető legnagyobb mértékben biztosította a minta megfelelő összetételét. Az adatfelvétel csak azokra a háztartásokra terjedt ki, amelyekben volt legalább egy, munkaviszonyban álló munkás vagy alkalmazotti kereső, a családtagok között nem volt sem önálló kisiparos vagy kiskereskedő, sem mezőgazdasági termelőszövetkezeti tag, és amely háztartások kisegítő gazdasága nem haladta meg az 1. kat. holdat (illetve illetményföldje a 2. kat. holdat).

A felvétel alapegysége a jövedelmi és fogyasztási egységet alkotók legkisebb közössége, a *háztartás* volt. A háztartás általában egymással rokoni kapcsolatban álló személyek közössége, akik közös lakásban (lakrészben) laknak, és egy kiadási, illetve fogyasztási közösséget alkotnak. Ennek megfelelően a háztartás állhat egy személyből, továbbá egy vagy több családból. A családhoz nem tartozó, de a vele közös háztartásban élő nem rokoni személyt is a háztartáshoz tartozónak tekintettük, kivéve az albérlőt, a háztartási alkalmazottat, a pénzért eltartott személyt.

A kiválasztott háztartásokat megfelelően képzett számlálóbiztosok keresték fel. A személyi vonatkozású kérdések egy része a népszámlálási anyagból már rendelkezésre állt, másik részét a számlálóbiztosok gyűjtötték be. A háztartások jövedelmeit az 1959. év egészére vonatkozóan tudakoltuk. (Az adatok minden esetben éves adatokból számított havi átlagok.)

Az átlag körüli szóródást a következő főbb adatok jellemezték:

Az egy háztartásra számított havi jövedelem a megfigyelt háztartások

34%-ában 2000 forint alatt volt (ide tartozott a népesség 26%-a);

54%-ában 2000–4000 forint között volt (ide tartozott a népesség 58%-a);

12%-ában 4000 forint felett volt (ide tartozott a népesség 16%-a).

Az egy főre jutó havi összes jövedelem a megfigyelt háztartások

24%-ában 600 forint alatt volt (ide tartozott a népesség 32%-a);

40%-ában 600–1000 forint között volt (ide tartozott a népesség 42%-a);

36%-ában 1000 forint felett volt (ide tartozott a népesség 26%-a).

Az is közismert ma már, hogy a különböző nagyságú háztartásokban az életkörülmények számottevően eltérnek egymástól: a nagyobb háztartásokban lényegesen alacsonyabb az életszínvonalat elsődlegesen meghatározó egy főre jutó jövedelem, mint a kisebb létszámúakban. Így van ez nemcsak az egy főre, hanem a különböző korú családtagok tényleges szükségletei közötti különbségeket is kifejező egy fogyasztási egységre jutó jövedelmet illetően is.

Többé-kevésbé ismertek a munkás-alkalmazotti népességben belül az egyes rétegek közötti jövedelmi különbségek is. Így például az, hogy igen lényeges különbség van a munkás-alkalmazotti népesség két fő csoportja: a munkásháztartások és az alkalmazotti háztartások jövedelmi színvonala között. A háztartás jellegét a háztartásfő foglalkozása alapján meghatározva, az alkalmazotti háztartások egy főre jutó átlagos összes jövedelme 38%-kal magasabb, mint a munkásháztartásoké. Természetesen mindkét fő csoporton belül lényeges eltérések vannak a keresők képzettségétől, beosztásától (stb.) függően.

2. táblázat

Az egy főre jutó havi jövedelem a különböző társadalmi-gazdasági csoportba tartozó háztartásokban, 1959-ben

Per capita income in households of different socio-economic groups, 1959

Megnevezés	Az egy főre jutó havi jövedelem	
	forintban	az átlag %-ában
Vezetőállású alkalmazottak, értelmiségiek háztartásában	1146	138,4
Egyéb alkalmazottak háztartásában	965	116,5
<i>Együtt</i>	<i>1036</i>	<i>125,1</i>
Szaktanácsadók háztartásában	846	102,2
Betanított munkások háztartásában	699	84,4
Segédmunkások, hivatalsegédek stb. háztartásában	636	76,8
<i>Együtt</i>	<i>751</i>	<i>90,7</i>
<i>Az összes háztartásban átlagosan</i>	<i>828</i>	<i>100,0</i>

A különbségek létrehozásában kétségkívül szerepe van annak is, hogy az alkalmazottaknál az átlagos háztartásnagyság kisebb és a kereső-eltartott arány kedvezőbb, mint a munkásháztartások esetében, de emellett nem elhanyagolható az átlagkeresetek közötti eltérés sem: a keresők átlagkeresete az alkalmazotti háztartásokban 24%-kal magasabb, mint a munkásháztartásokban.

Kevésbé ismertek viszont jelenleg meg azok a jövedelmi különbségek, amelyek attól függően állnak fenn, hogy hol (Budapesten, városban vagy községben), melyik megyében él a háztartás. A következőkben erről lesz szó.

A megfigyelt háztartások közül a legkedvezőbb, az országos átlagot 23%-kal meghaladó jövedelmi színvonalon a Budapesten élő munkás-alkalmazotti háztartások élnek. Ez a színvonal több mint 50%-kal magasabb, mint a községekben élő munkás-alkalmazotti háztartások jövedelmi színvonala, de még a vidéki városokénál is kereken 20%-kal magasabb.

3. táblázat

Az egy főre jutó havi jövedelem, a lakóhely jellege szerint

Per capita income, by type of settlement

A lakóhely jellege	Az egy főre jutó havi jövedelem	
	forintban	az átlag %-ában
Főváros	1019	123,1
Vidéki város	824	99,5
Község	700	84,5
<i>Összesen</i>	<i>828</i>	<i>100,0</i>

Ezt számos sajátos körülmény idézi elő. Így többek között az, hogy Budapesten:

- a háztartások viszonylag sokkal kisebbek, mint másutt (az átlagos háztartásnagyság országosan 3,30, Budapesten 2,88 fő);
- sokkal kedvezőbb a kereső-eltartott arány (száz munkás-alkalmazotti keresőre országosan 121 – Budapesten csak 78 eltartott jut);
- a jövedelmi színvonal szempontjából kedvezőbb a háztartások társadalmi-gazdasági összetétele (az országosan megfigyelt háztartások 28,5%-a, Budapesten pedig 38,9%-a alkalmazotti háztartás), s mind az alkalmazotti, mind a munkásháztartásokon belül nagyobb a magasabb beosztású, illetve kvalifikáltabb munkát végzők (a vezetőállásúak, az értelmiségiek, illetve a szakmunkások) aránya.

Joggal vetődik fel a kérdés: mi a helyzet az egyes megyékben? Vannak-e, s ha vannak, mekkorák a különbségek az egyes megyék munkás-alkalmazotti népességének jövedelmi színvonalát illetően? Az adatfelvétel adatai – mivel az adatgyűjtés megszervezésénél azt is szem előtt tartottuk, hogy legalább a legfőbb adatok, a lehetőséghez mérten, megyei szinten is használhatók, jellemzők legyenek – válaszolnak erre a kérdésre.

Részleteiben a helyzet a következő volt:

4. táblázat

Az egy főre jutó havi átlagos jövedelem megyénként

Average income per capita per county

Megye, főváros	Az egy főre jutó havi jövedelem		
	forintban	az országos átlag	a megyék átlagának
		%ában	
Baranya	779	94,1	103,9
Bács-Kiskun	710	85,7	94,7
Békés	765	92,4	102,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	777	93,8	103,6
Csongrád	798	96,4	106,4
Fejér	784	94,7	104,5
Győr-Sopron	778	94,0	103,7
Hajdú-Bihar	724	87,4	96,5
Heves	740	89,4	98,7
Komárom	852	102,9	113,6
Nógrád	819	98,9	109,2
Pest	744	89,9	99,2
Somogy	723	87,3	96,4
Szabolcs-Szatmár	616	74,4	82,1
Szolnok	696	84,1	92,8
Tolna	712	86,0	94,9
Vas	740	89,4	98,7
Veszprém	762	92,0	101,6
Zala	712	86,0	94,9
Megyék együtt	750	90,6	100,0
Budapest	1 019	123,1	135,9
Magyarország együtt	828	100,0	—

Tehát Budapest nélkül a munkás-alkalmazotti népesség egy főre jutó havi jövedelme 1959-ben országosan 750 forint volt. A megfigyelés szerint a jövedelmi színvonal a megyék túlnyomó többségében egészen közel esett az átlaghoz. Az egy főre jutó havi jövedelem

- 1 megyében volt 650 forintnál kisebb,
- 1 megyében volt 650 és 700 forint között,
- 8 megyében volt 700 és 750 forint között,
- 7 megyében volt 750 és 800 forint között,
- 1 megyében volt 800 és 850 forint között, végül
- 1 megyében volt 850 forintnál nagyobb.

A főbb tájegységek szerint összefoglalva a megyéket, és így vizsgálva a munkás-alkalmazotti népesség jövedelmi színvonalát, a következőket kapjuk eredményül:

Budapest után összességüket tekintve az *észak-magyarországi* (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád) megyékben lakó munkás-alkalmazotti népesség jövedelmi viszonyai voltak a legkedvezőbbek (az átlag itt 782 forint). A jövedelmi színvonal három megye közül kettőben Borsod-Abaúj-Zemplén és Nógrád megyében – a Budapest nélkül számított 750 forintos országos vidéki átlag fölött volt, és a három közül mindössze egy megyében (Hevesben) maradt el némileg attól.

Az észak-magyarországi megyék jövedelmi színvonal szerinti sorrendje – a Nógrád megyei átlag százalékában – a következő volt:

Nógrád megye 100,0%,

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 94,9%

Heves megye 90,4%.

A *Dunántúlon* lakó munkás-alkalmazotti népesség átlagos jövedelmi színvonala (765 forint) mindössze 2,5%-kal volt alacsonyabb, mint az észak-magyarországi megyék munkás-alkalmazotti népességének átlagos jövedelmi színvonala.

Megjegyzendő, hogy a jövedelmi színvonal az észak-dunántúli megyék (Fejér, Győr-Sopron, Komárom, Veszprém) mindegyikében meghaladta a Budapest nélkül számított országos átlagot, így összességében is ezen a területen volt a legmagasabb az országban a munkás-alkalmazotti népesség egy főre jutó havi jövedelme (788 forint). Észak-Dunántúlon volt található egyébként 1959-ben az ország legmagasabb jövedelmi színvonalú megyéje: Komárom megye. Minthogy Komárom megyében – hasonlóan Nógrádhoz, amely a jövedelmi színvonalat illetően a megyék sorrendjében, közvetlenül Komárom megye után, a második volt az országban – mind a családnagyságot, mind a kereső-eltartott arányt illetően a jövedelmi színvonal szempontjából elég „kedvezőtlen” adatokkal találkoztunk, a kiemelkedő jövedelmi színvonal magyarázatát nyilvánvalóan a foglalkozás szerinti összetételben kell keresnünk. Ezekben a megyékben a véletlen kiválasztás során – a tényleges arányoknak megfelelően – viszonylag sok, köztudottan magas jövedelmű bányászcsalád került a megfigyelésbe.

Valószínű, hogy az előbb említett körülmények indokolják Baranya megyében is a kedvező átlagot, amelynek lényeges szerepe volt abban, hogy a dél-dunántúli megyékben az átlagos jövedelmi színvonal – jöllehet a másik két idetartozó megyében (Somogy, Tolna) az egy főre jutó havi jövedelem eléggé elmaradt az országos átlagtól – nagyjából az országos átlagnak megfelelő volt (745 forint).

A Dunántúlon a nyugati megyékben (Vas, Zala) lakó munkások és alkalmazottak jövedelmi színvonala volt a legalacsonyabb (átlagosan 726 forint). A Zala megyében lakó munkás-alkalmazotti népesség jövedelme – amely egyenlőnek bizonyult a Tolna megyeiekével – volt a legalacsonyabb a Dunántúlon. Az egész országban is csak két megye található, ahol a jövedelmi színvonal még az itteninél is alacsonyabb volt.

A dunántúli megyék jövedelmi színvonal szerinti sorrendje – a Komárom megyei átlag százalékában – a következő volt:

Komárom megye	100,0%	Vas megye	86,9%
Fejér megye	92,0%	Somogy megye	84,9%
Baranya megye	91,4%	Tolna megye	83,6%
Győr-Sopron megye	91,3%	Zala megye	83,6%
Veszprém megye	89,4%		

Az *alföldi* megyékben élő munkás-alkalmazotti háztartások jövedelmi színvonala bizonyult a három nagy tájegység közül a legalacsonyabbnak. A jövedelmi színvonal a 7 alföldi megye közül mindössze két megyében haladta meg a Budapest nélkül számított országos átlagot (Csongrádban és Békésben), a többi öt megyében nem érte azt el. Szabolcs-Szatmár megye munkás-alkalmazotti népességének jövedelmi színvonala volt országos mértékben a legalacsonyabb.

Egyébként megjegyzendő, hogy az egyes megyék között az Alföldön lényegesen nagyobbak voltak a különbségek, mint akár a Dunántúlon, akár Észak-Magyarországon. A legmagasabb és a legalacsonyabb jövedelmi színvonalú megyék között Észak-Magyarországon kerekén 10%, a Dunántúlon kerekén 16%, az Alföldön közel 23% különbség volt.

Az alföldi megyék jövedelmi színvonal szerinti sorrendje – a Csongrád megyei átlag százalékában – a következő volt:

Csongrád megye	100,0%	Bács-Kiskun megye	89,0%
Békés megye	95,9%	Szolnok megye	87,2%
Pest megye	93,2%	Szabolcs-Szatmár megye	77,2%
Hajdú-Bihar megye	90,7%		

Szabolcs-Szatmár megye igen kedvezőtlen helyzetére magyarázatul szolgálhatnak a következő – szándékosan éppen az Alföldön legmagasabb jövedelmi színvonalú Csongrád megyével összehasonlító – adatok:

5. táblázat

A jövedelmi színvonalra jellemző főbb adatok Szabolcs-Szatmár és Csongrád megyében

Main data on income level in Szabolcs-Szatmár and Csongrád counties

Megye	Egy főre jutó havi jövedelem (forint)	Átlagos háztartás-nagyság	Száz keresőre jutó eltartottak	Az alkalmazotti	A munkás-	Vezetők az alkalmazotti	Szakmunkások a munkás-
		fő				háztartások az összes %-ában	háztartások %-ában
Szabolcs-Szatmár	616	3,79	193	30,1	69,9	31,9	35,8
Csongrád	798	3,09	105	28,9	71,1	40,6	47,2

Külön vizsgálva *a városokban* és külön *a községekben* lakó munkás-alkalmazotti háztartásokat, az egyes megyék – az egy főre jutó megyei átlagos jövedelmeket tekintve – különbözőképpen rangsorolhatók. A legalacsonyabb volt a megyei átlag mind a városokat, mind a községeket illetően Szabolcs-Szatmár megyében, a legmagasabb színvonal viszont a városokat illetően Győr-Sopron megyében, a községeket illetően Komárom megyében volt.

Az egyes megyék a városi munkás-alkalmazotti népesség átlagos jövedelmi színvonalát illetően meglehetősen összpontosulnak az átlag körül, viszont a lényegesen alacsonyabb jövedelmi színvonalon élő községi munkás-alkalmazotti népesség jövedelmi csoportjai eléggé nagy mértékben szóródnak. (Ötvenforintos csoportközöket véve a megyék a városi egy főre jutó átlagos jövedelmeket illetően 3, a községeket illetően 6 csoportban helyezkedtek el.)

6. táblázat

**Az egy főre jutó átlagos havi jövedelem a városokban és a községekben,
megyék szerint**

Average income per capita in cities and villages by counties

Megye	A megyei átlagos egy főre jutó havi jövedelem			
	a városokban		a községekben	
	forintban	a megyék átlagának %-ában	forintban	a megyék átlagának %-ában
Baranya	866	105,1	717	102,4
Bács-Kiskun	753	91,4	655	93,6
Békés	866	105,1	714	102,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	853	103,5	678	96,9
Csongrád	838	101,7	704	100,6
Fejér	860	104,4	754	107,7
Győr-Sopron	900	109,2	704	100,6
Hajdú-Bihar	797	96,7	663	94,7
Heves	773	93,8	677	96,7
Komárom	862	104,6	826	118,0
Nógrád	891	108,1	744	106,3
Pest	773	93,8	731	104,4
Somogy	819	99,4	706	100,9
Szabolcs-Szatmár	752	91,3	576	82,3
Szolnok	775	94,1	645	92,1
Tolna	843	102,3	696	99,4
Vas	768	93,2	716	102,3
Veszprém	799	97,0	745	106,4
Zala	782	94,9	673	96,1
<i>Megyék együtt</i>	<i>824</i>	<i>100,0</i>	<i>700</i>	<i>100,0</i>

Tájegységek szerint összevonva a megyéket, a munkás-alkalmazotti népesség átlagos jövedelmi színvonala a városokban és a községekben a következőképpen alakult.

7. táblázat

**A városokban és a községekben élő
munkás-alkalmazotti népesség jövedelme, tájegységek szerint**
Income of the working-class population living in cities and villages, by region

Tájegység	Városokban	Községekben	A városi jövedelem a községi %-ában
	élő munkás-alkalmazotti népesség egy főre jutó havi jövedelme (forint)		
Dunántúl	843	721	116,9
Alföld	794	671	118,3
Észak-Magyarország	849	696	122,0
<i>Megyék együtt</i>	<i>824</i>	<i>700</i>	<i>117,7</i>

A városokban élő munkások és alkalmazottak átlagos jövedelmei minden megyében meghaladták a községekben élőkét, egyes megyékben mindössze 4–7%-kal, más megyékben azonban 25–30%-kal is. Így:

Baranya megyében: 20,8%-kal	Nógrád megyében: 19,8%-kal
Bács-Kiskun megyében: 15,0%-kal	Pest megyében: 5,7%-kal
Békés megyében: 21,3%-kal	Somogy megyében: 16,0%-kal
Borsod-Abaúj-Zemplén megyében: 25,8%-kal	Szabolcs-Szatmár megyében: 30,6%-kal
Csongrád megyében: 19,0%-kal	Szolnok megyében: 20,2%-kal
Fejér megyében: 14,1%-kal	Tolna megyében: 21,1%-kal
Győr-Sopron megyében: 27,8%-kal	Vas megyében: 7,3%-kal
Hajdú-Bihar megyében: 20,2%-kal	Veszprém megyében: 7,2%-kal
Heves megyében: 14,2%-kal	Zala megyében: 16,2%-kal.
Komárom megyében: 4,4%-kal	

Az alkalmazotti háztartások jövedelmi színvonala 38%-kal volt magasabb a munkásháztartásokénál. Az egyes tájegységeken belül nagyjából hasonlóak voltak a különbségek, kivéve Budapestet, ahol az alkalmazotti háztartások egy főre jutó jövedelme a legkevésbé haladta meg a munkásháztartásokét, bár a különbség itt is megközelíti a 30%-ot.

8. táblázat

**Az alkalmazotti és a munkásháztartások jövedelmi színvonala,
tájegységek szerint**

Income level of employed and working households, by region

Tájegység	Az alkalmazotti	A munkás-	Az alkalmazotti háztartások jövedelme a munkásháztartások %-ában
	háztartások egy főre jutó jövedelme (forint)		
Dunántúl	952	708	134,5
Alföld	917	668	137,3
Észak-Magyarország	962	727	132,3
Budapest	1 179	923	127,7
<i>Magyarország együtt</i>	<i>1 036</i>	<i>751</i>	<i>137,9</i>

Részletesebb *társadalmi-gazdasági csoportonként* a munkás-alkalmazotti háztartások jövedelmi színvonala közötti különbségeket a következő táblázat adatai szemléltetik.

9. táblázat

A jövedelmi színvonal társadalmi-gazdasági csoportonként

Income level by socio-economic group

Megye, főváros	Vezető állású	Nem vezető állású	Az összes alkal- mazotti	Szak- munkás	Betanított munkás	Alkalmi munkás, bedolgozó, egyéb	Az összes munkás	Megyei átlag =100,0
	háztartásokban az egy főre jutó jövedelmi színvonal eltérése a megyei átlagtól							
Budapest	+31,1	+6,8	+15,7	-5,5	-9,9	-19,9	-9,4	100,0
<i>Dunántúl</i>								
Baranya	+26,7	+24,5	+25,5	+7,2	-14,6	-21,1	-6,5	100,0
Fejér	+41,8	+20,5	+29,6	+8,7	-11,5	-24,0	-6,6	100,0
Győr-Sopron	+39,5	+19,4	+28,1	+1,2	-11,7	-21,0	-9,5	100,0
Komárom	+21,1	+20,1	+20,4	+8,3	-16,9	-25,0	-3,5	100,0
Somogy	+34,9	+15,1	+23,9	+6,8	-11,3	-22,8	-9,0	100,0
Tolna	+33,6	+23,0	+27,8	+6,3	-9,6	-17,0	-7,0	100,0
Vas	+42,0	+12,4	+23,4	-4,3	-12,8	-8,1	-7,6	100,0
Veszprém	+36,9	+14,3	+23,9	+3,5	-13,8	-23,8	-8,1	100,0
Zala	+31,3	+16,0	+24,4	+1,0	-10,3	-23,6	-9,7	100,0
<i>Alföld</i>								
Bács-Kiskun	+45,6	+16,5	+27,9	+1,3	-12,8	-17,6	-8,7	100,0
Békés	+38,2	+14,9	+24,4	+7,3	-9,0	-21,7	-6,4	100,0
Csongrád	+40,0	+10,7	+23,4	-1,0	-16,0	-17,8	-9,1	100,0
Hajdú-Bihar	+39,2	+28,0	+33,3	+6,5	-18,0	-20,4	-10,2	100,0
Pest	+37,1	+10,5	+20,0	+5,0	-13,3	-12,5	-4,4	100,0
Szabolcs- Szatmár	+62,2	+18,3	+32,0	+2,9	-17,0	-20,8	-11,5	100,0
Szolnok	+40,9	+18,7	+28,0	+14,2	-13,2	-15,8	-5,3	100,0

(A táblázat a következő oldalon folytatódik.)

(folytatás)

Megye, főváros	Vezető állású	Nem vezető állású	Az összes alkalmazotti	Szakmunkás	Betanított munkás	Alkalmi munkás, bedolgozó, egyéb	Az összes munkás	Megyei átlag =100,0
háztartásokban az egy főre jutó jövedelmi színvonal eltérése a megyei átlagtól								
<i>Észak-Magyarország</i>								
Borsod-Abaúj-Zemplén	+37,3	+8,8	+19,9	+3,9	-12,1	-25,4	-6,7	100,0
Heves	+59,6	+16,8	+31,4	-0,1	-13,3	-28,0	-10,3	100,0
Nógrád	+34,4	+23,4	+27,5	+8,7	-19,8	-29,1	-7,0	100,0
<i>Magyarország együtt</i>	+38,4	+16,5	+25,1	+2,2	-15,6	-23,2	-9,3	100,0

Az egyes megyékben kialakult átlagos jövedelmi színvonal mögött is természetesen jelentős eltérések vannak. A népesség zöme nyilvánvalóan a megyei átlag körül helyezkedik el, minden megyében található azonban az átlagosnál lényegesen alacsonyabb és lényegesen magasabb jövedelmi színvonalon élő háztartás is.

A következő táblázat szemlélteti a megfigyelt munkás-alkalmazotti háztartásokban élő személyek számának az egy főre jutó jövedelem szerinti megoszlását, a népesség jövedelem szerinti rétegződését.

10. táblázat

A megfigyelt háztartásokban élő személyek megoszlása, az egy főre jutó átlagos jövedelem szerint, jövedelem nagyság csoportonként

Distribution of persons living in observed households, by average income per capita and by income level group

(%)

Megye, főváros	-400	401–600	601–800	801–1000	1001–1200	1201–1400	1401–1600	1601–1800	1801–2000	2001–	Együtt
forint havi átlagos egy főre jutó jövedelemmel rendelkezők részaránya az összes megfigyeltből											
Budapest	2,9	11,3	20,8	20,8	17,2	10,7	6,7	4,1	2,3	3,2	100,0
<i>Dunántúl</i>	9,8	27,0	26,3	17,1	9,2	4,9	2,7	1,4	0,6	1,0	100,0
Baranya	9,8	24,8	26,9	16,8	9,4	6,0	2,8	1,7	1,1	0,7	100,0
Fejér	11,9	22,0	25,4	19,0	10,4	4,2	3,2	1,5	1,0	1,4	100,0
Győr-Sopron	9,2	26,4	24,2	19,4	9,5	4,9	2,7	2,1	0,6	1,0	100,0
Komárom	8,1	17,0	27,8	18,9	13,3	7,8	3,4	1,5	0,9	1,3	100,0
Somogy	9,4	34,0	25,7	15,8	7,4	3,6	2,1	0,7	0,3	1,0	100,0
Tolna	9,3	31,7	29,1	16,5	5,9	3,8	2,0	0,8	0,4	0,5	100,0
Vas	8,9	30,8	27,0	16,0	7,7	4,4	2,7	0,7	0,6	1,2	100,0
Veszprém	7,4	30,8	25,5	16,6	9,5	4,3	2,9	1,6	0,5	0,9	100,0
Zala	16,5	24,9	27,6	12,0	10,3	5,2	2,0	1,0	–	0,5	100,0

(A táblázat a következő oldalon folytatódik.)

(folytatás)

Megye, főváros	–400	401– 600	601– 800	801– 1000	1001– 1200	1201– 1400	1401– 1600	1601– 1800	1801– 2000	2001–	Együtt
	forint havi átlagos egy főre jutó jövedelemmel rendelkezők részaránya az összes megfigyeltékből										
<i>Alföld</i>	13,4	29,8	24,3	15,3	8,4	4,2	2,1	1,2	0,6	0,7	100,0
Bács-Kiskun	13,8	31,9	22,5	15,5	7,8	4,3	1,4	1,2	0,9	0,7	100,0
Békés	10,4	26,0	27,4	16,6	9,2	4,0	3,4	1,5	0,8	0,7	100,0
Csongrád	9,8	24,8	24,8	16,0	10,9	7,1	3,1	1,9	0,7	0,9	100,0
Hajdú-Bihar	15,2	29,9	22,6	14,0	9,8	3,3	2,4	1,0	0,7	1,1	100,0
Pest	8,4	28,4	28,1	17,4	8,8	4,7	2,1	1,5	0,3	0,3	100,0
Szabolcs-Szatmár	24,8	35,0	18,4	12,1	4,1	3,2	0,5	1,1	0,1	0,7	100,0
Szolnok	14,0	32,3	24,5	14,6	8,1	2,9	1,7	0,4	0,6	0,9	100,0
<i>Észak-Magyarország</i>	10,1	26,5	24,2	16,4	11,0	5,1	2,6	1,8	0,9	1,4	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	10,3	27,2	25,9	14,1	10,3	5,2	2,5	2,0	1,0	1,5	100,0
Heves	14,3	27,7	21,5	16,9	9,5	5,1	2,5	0,6	0,7	1,2	100,0
Nógrád	7,3	24,4	21,4	21,6	13,3	4,8	3,1	2,0	0,9	1,2	100,0
<i>Magyarország együtt</i>	8,9	23,2	23,9	17,6	11,5	6,4	3,7	2,2	1,1	1,5	100,0

Az elmondottakhoz egy megjegyzés kívánkozik. Ebben a cikkben – annak korlátozott terjedelme miatt – egy-két utalástól eltekintve nem vizsgálhattuk megyék szerint azokat a tényezőket, amelyek az adott jövedelmi színvonal kialakításában közre játszottak. Ezt a feladatot, egyes tájegységek vagy megyék szerint, helyes lenne talán majd elvégezni. A vizsgálódást annál is inkább végre lehet hajtani, mert a munkás-alkalmazotti népesség jövedelmei – az előző évi nagyobb emelkedések után – az utóbbi két évben számottevően nem növekedtek (mint ismeretes, 1960-ban a munkás-alkalmazotti népesség személyes rendelkezésű reáljövedelme 2,2%-kal volt magasabb az 1959. évinél), így az adatok, jóllehet 1959-re vonatkozó megfigyelés adatai, lényegében a megengedhető hibahatáron belül jellemzik az 1960. évi vagy az 1961. évi helyzetet is.